

мень (голова), Коцур В. П., Ничкало Н. Г., Шльосек Ф. (заст. гол.) – Київ : Вид-во ТОВ. «Юрка Любченка», 2019. – Т. 2. – С. 229–246.

4. Кириченко М. О. Формування ідеології інформаційного суспільства в умовах глобальної інформатизації: тенденції, парадигми, перспективи розвитку : монографія / М. О. Кириченко. – Хар-ків : Вид-во ПП «Технологічний Центр», 2017. – 320 с.

5. Панченко Л. Ф. Інформаційно-освітнє середовище сучасного університету : монографія / Л. Ф. Панченко ; держ. закл. Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. – Луганськ, вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 280 с.

ЦИФРОВЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ НОВОГО ПОКОЛІННЯ: ЕКОСИСТЕМА ДЛЯ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Карташова Л.¹, Гуржій А.², Сорочан Т.³

^{1,3}*Центральний інститут післядипломної освіти УМО НАПН України
Київ, вул. Січових Стрільців, 52а*

¹*Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України,
Київ, вул. Максима Берлінського, 9*

²*Національна академія педагогічних наук України*

Київ, вул. Січових Стрільців, 52а

E-mail: ¹lkartashova@ua.fm, ³anprof@ukr.net

Цифрові технології (ЦТ) в сучасному житті досить стрімко переформатовуються в один із надважливих інструментів управління в різних галузях: сільському господарстві, промисловості, медицині, будівництві тощо, безсумнівно, освіті. До того ж, важливо відзначити, що традиційні ланцюжки створених роками суспільних цінностей руйнуються, а міжгалузеві межі нівелюються. Активне розширення функцій ЦТ змінило цінність ресурсів і послуг, вплинуло на розвиток фізичних процесів та використання даних, зумовило появу цифрових трендів, що перетворюються на інноваційні сервіси, стають частиною цифрової економіки.

Сьогодні цифровими трендами вважаються напрями розвитку ЦТ, зокрема серед них: розвиток сфери Інтернет-речей (Internet of things, IoT); дані, які стають головним джерелом конкурентоспроможності; економіка спільного користування (sharing economy); цифрові трансформації як окремого бізнесу, так і цілих секторів; віртуалізація фізичних інфраструктурних ІТ-систем; штучний інтелект (artificial intelligence (AI)); цифрові платформи.

Чітко відслідковується низка тенденцій: затребуваність навичок самостійного опанування знань за індивідуальною траєкторією в різних сферах науки і культури, теорії і практики; наближеність освіти до реального життя, де дорослі здобувачі освіти самостійно шукають шляхи і можливості для досягнення конкретного результату навчання. Відповідно, спостерігається трансформація системи цінностей – самоцінністю стають доступність освіти, розвиток компетентностей, які надають конкурентні переваги на ринку праці, посилюється зорієнтованість фахівців на особистісні потреби в професійному розвитку. Безперервна освіта змінюється в напрямі посилення відповідальності за результат навчання та його вплив на якість професійної діяльності. Затребуваним є формування інноваційного середовища професійного розвитку фахівців, у тому числі, із застосуванням цифрової освіти.

У жовтні 1999 р. під час семінару CBT Systems у Лос-Анджелесі вперше було використано термін «електронне навчання», який пов'язують з такими термінами, як «онлайн-навчання» або «віртуальне навчання». Цим терміном було позначено способи навчання, спрямовані на розвиток компетентностей особистості, засновані на використанні нових технологій, які дозволяють отримати доступ до інтерактивного й персоналізованого навчання через Інтернет та різних електронних засобів незалежно від місця та часу [3]. Отже, на семінарі було оприлюднено ідею використання цифрових технологій (ЦТ) у процесі викладання та навчання, що, як зазначають фахівці, «з роками перетворилася, на те, що сьогодні відоме як цифрова освіта» [4]. У цілому для системи освіти вже на той час це означало необхідність неперервної підготовки педагогів до використання ЦТ. Означена мета може бути реалізована в процесі підвищення кваліфікації засобами забезпечення спільного доступу до освітнього контенту, звернення до масових онлайн-курсів тощо. Актуальність проблеми використання цифрової освіти для підвищення кваліфікації посилилася у зв'язку з тривалим періодом карантинних обмежень.

Непередбачуваність і невизначеність подальшого перебігу карантинних подій, віддаленість суб'єктів освітнього процесу зумовили активне використання систем управління навчанням (Learning Management System – LMS). LMS, як доводять американські дослідники Malcolm Brown, Nancy Millichap та Joanne Dehoney, виявилися досить успішними в наданні можливості адміністрування освітнього процесу, проте менш вдалим в забезпеченні можливостей навчання. Науковці пояснюють, що освіта поступово відходить від традиційного акценту на викладача, зміщуючи акцентування на навчання та здобувача освіти (учня, студента).

«Вища освіта також відходить від стандартного форм-фактору курсів, експериментуючи з різними моделями курсів. Ці розробки створюють дилему для будь-якої LMS, дизайн якої все ще заснований на орієнтованих на викладача універсальних припущеннях щодо викладання і навчання» [5]. Тобто визріває концепція, відповідно до якої онлайн-тренери майбутнього ніколи не погодяться з обмеженнями розроблення своїх курсів повністю всередині LMS. Підтвердженням зазначеного є результати дослідження EDUCAUSE та Фонду Білла і Мелінди Гейтс, за яким було вказано на розриви між сучасними LMS і цифровим середовищем навчання, яке могло б задовольнити змінні потреби освіти.

У результаті було окреслено контури цифрового навчального середовища нового покоління (The Next Generation Digital Learning Environment – NGDLE). Таке середовище вони пропонують позначати як: «екосистема – динамічне взаємозалежне співтовариство учнів, інструкторів, інструментів і контенту, яке постійно розвивається» [5, с. 3]. Його основні функціональні області такі: сумісність; доступність та універсальний дизайн; аналітика, консультування та оцінювання навчання; персоналізація; співпраця тощо. Ми погоджуємось з тим, що жодна програма не може працювати в усіх зазначених областях, тому нагадаємо, що так само в попередніх роботах нами стверджувалося, що «головна ідея полягає у створенні автентичних умов навчання в будь-якому окремому закладі освіти (ЗО), які забезпечуватимуть кожному учаснику освітнього процесу перспективи отримання та поповнення знань, розвитку та вдосконалення і самореалізацію впродовж усього життя» [1, с. 197].

Співзвучною думці американських дослідників є наша авторська пропозиція застосування принципу «Лего» до реалізації NGDLE, де вбудовані компоненти NGDLE дозволяють окремим особам та ЗО створювати середовища навчання відповідно до їх вимог та цілей. Нам імпонує парадигма, за якою NGDLE є цифровою конфедераційною складовою, модель архітектури якої може бути гібридом – mash-up. Mash-up – вебсторінка або вебдодаток, який «використовує контент з більш ніж одного джерела для створення єдиної нової служби, зареєстрованої в єдиному графічному інтерфейсі», який використовує неоднорідність компонентів для забезпечення однорідності функцій [5, с. 3].

Отже, авторське бачення перспективи побудови цифрового навчального середовища нового покоління (The Next Generation Digital Learning Environment) для окремого ЗО чи напряму ґрунтується на низці ключових положень. Зокрема, NGDLE: може включати в себе традиційну LMS та інші додатки; це конфедераційна ІТ-система, яка

включає репозитарій освітнього контенту, оцінювально-діагностичні механізми, аналітичні ресурси тощо; установлення єдиної форми та централізації спрямовується на підтримку персоналізації як варіант на всіх рівнях організації; не може бути абсолютно однаковим для будь-яких ЗО; агрегаційний хмарний простір, у якому всі суб'єкти освітнього процесу можуть створювати своє автентичне середовище безпосередньо за допомогою самостійно обраних додатків.

Література

1. Карташова Л.А. Цифровий порядок денний розвитку освіти: спрямованість на формування цифрових компетентностей / Л. А. Карташова, І. В. Пліш / Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія», Вип. 1 (11). – 2020, [https://DOI 10.31339/2413-3329-2020-1\(11\)-135-139](https://DOI.10.31339/2413-3329-2020-1(11)-135-139)

2. Карташова Л. Розвиток цифрової компетентності педагога в інформаційно-освітньому середовищі закладу загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / Н. В. Бахмат, І. В. Пліш // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2018, Т. 68, № 6. – <http://lib.iitta.gov.ua/713236/>

3. The word «e-Learning» https://www.leerbeleving.nl/wbts/1/history_of_elearning.html

4. What Does Digitalization of Education Mean for Business and How can you Keep up With It? <https://fayrix.com/blog/what-digitalization-of-education-mean-for-business>

5. The Next Generation Digital Learning Environment: A Report on Research <https://library.educause.edu/resources/2015/4/the-next-generation-digital-learning-environment-a-report-on-research>

PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE COMPETENCIES OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION

Borodenko V. V.

*Municipal institution of general secondary education "Lyceum № 1 Petropavlivska Borshchahivka" of Borshchahivska village council of Bucha district of Kyiv region, 34-B Parkova str., Ukraine
Email: viki.borodenko@gmail.com*

In today's information society, the requirements for professional foreign language competence of primary school teachers are growing, who